

VAPAA-AJATTELIJAIN LIITON LIITOKOKOUS 2008: ESITYKSET JA LAUSUNNOT (7.6.2008)

Vapaa-ajattelijain liitto on koostanut ja lähettänyt eteenpäin 80-sivuisen *pumakan*, joka sisältää liittokokoukselle tehtyjä esityksiä ja liittohallituksen niistä antamat lausunnot.

Liiton sääntöjen (7 §, 9. mom.) mukaan esityksiä voivat tehdä liiton jäsenyhdistys, sen yksityinen jäsen ja liittohallitus.

Yksityisen jäsenen esityksenteko-oikeudesta käytiin kova taistelu Helsingin liittokokouksessa 6.-7.6.1987. Autoritaariset voimat eivät halunneet myöntää äänioikeutta jäsenyhdistysten yksityisille jäsenille. Vapaushenkiset ateistit Kimmo Sundström, Kari Saari ja Matti P. Pulkkinen taas kannattivat sitä. Asiasta äänestettiin, kamppailu päättyi vapaushenkisten voittoon.

Liiton sääntöjen (7 §, 9. mom.) mukaan esitykset on toimitettava liittohallitukselle viimeistään 45 päivää ennen liittokokousta. Näistä esityksistä liittohallituksen on annettava lausuntonsa ja ”lähetettävä se yhdessä esitysten kanssa jäsenyhdistyksille viimeistään viisitoista päivää ennen liittokokousta”.

Myös siitä kysymyksestä tuleeko itse esitykset lähettää jäsenyhdistyksille, vallitsi aiemmin erimielisyys. Autoritaaristen voimien mielestä riitti, kun liittohallituksen lausunto lähetetään eteenpäin. Vapaushenkiset ateistit taas katsoivat, että esityksien arvioimiseksi on välttämätöntä lähettää myös itse esitykset eteenpäin. Vapaushenkiset tahot voittivat tämänkin kiistan.

Liittokokousaineiston lähettäminen

Liiton sääntöjen (7 §, 9. mom.) mukaan aineisto tulee lähettää jäsenyhdistyksille viimeistään 15 päivää ennen liittokokousta. Sääntöjen (7 §, 6. mom.) mukaan liittokokousedustajat on ilmoitettava liittohallitukselle vähintään kaksi viikkoa ennen liittokokousta. Kun jälkimmäinen määräaika on vain päivän lyhyempi kuin aineiston lähettämistä koskeva määräaika, kaikki edustajat olivat yleensä liiton tiedossa aineiston viimeisenä lähettämispäivänä. Tästä syystä aineisto lähetettiin ennen vanhaan suoraan edustajille. Edustaja sai aineiston varmemmin ja nopeammin.

Joskus harvoin yhdistys halusi pitää valitsemansa edustajan salassa mahdollisimman kauan ilmoittaen hänet vasta kokousaineiston jo tultua postitetuksi. Tässä tapauksessa aineisto oli postitettu jäsenyhdistykselle, jonka tehtäväksi jäi sen toimittaminen edustajalle.

Toimistonhoitaja-ajoltani muistan ainakin yhden tällaisen tapauksen. Silloin vantaalainen Anneli Aurejärvi-Karjalainen oli valittu vuoden 2002 liittokokouksen alla Seinäjoen Vapaa-ajattelijat ry:n liittokokousedustajaksi, mutta asia ilmoitettiin liitolle vasta aineiston lähettämisen jälkeen. Edustajan aviomies Jyrki Karjalainen tuli sitten noutamaan toimistolta kokousaineistoa. Jouduttiin vain toteamaan, että aineisto oli jo lähetetty määräajassa Seinäjoen yhdistykselle.

Tänä keväänä liiton toimisto lähetti aineiston jäsenyhdistyksille. Aineisto lähetettiin tiistaina 27.5.2008, kun lähettämisen takaraja oli vasta perjantaina 30.5.2008.

Sääntöjen vastaista puolestaan oli, että ainakaan Keski-Uudenmaan Vapaa-ajattelijat ry:n esitystä, Länsi-Uudenmaan ateistit ry:n esitystä eikä Helsingin yliopiston vapaa-ajattelijayhdistys Prometheus ry:n esitystä lähetetty eteenpäin. Kahta viimeistä kyllä selostetaan liittohallituksen antamassa lausunnossa, ensimmäisestä ei ole annettu lausuntoakaan. Samoin liittohallituksen

esitystä liiton vuoden 2007 tilinpäätökseksi ja sitä koskevaa tilintarkastuskertomusta ei lähetetty eteenpäin ainakaan nyt puheena olevassa pumakassa. Tätä kirjoitetaan 7.6.2008, eikä tilinpäätös ole vielä tullaan jäsenyhdistyksille.

Kun liiton sääntöjä viimeksi muutettiin vuoden 2005 liittokokouksessa ja nykyisin voimassa olevat susisäännöt hyväksyttiin, tehtiin tilinpäätöksiä koskeviin määräyksiinkin muutoksia. Uusien susisääntöjen (8 §, 1. kohta) mukaan, liittohallituksen tulee laatia kertomus koko liittokokouskaudelta eli kolmelta vuodelta. Sääntöjen 8 §:n 2. kohdan mukaan tilikertomukset ja tilintarkastajien niistä antamat lausunnot on esiteltävä samoin koko liittokokouskaudelta. Tällaisia asiakirjoja hallitus ei ole nyt lähettänyt edustajille. Vastuuvapauden myöntämisestä liittokokouksen tulee kuitenkin päättää vain toimintavuoden 2007 osalta.

Jäsenkirje

Pumakassa on liittohallituksen jäsen Erja Sallisen jäsenkirje. Valtakirjojen tarkastus tapahtuu lauantaina 14.6.2008 kello 10-12 Tuorlan majatalossa.

Esitykset ja liittohallituksen lausunnot

1. Tauno Lehtonen 14.4.2008: Liiton arkiston seulonta ja luovutus

Esitetään päätettäväksi hallituksen velvollisuudeksi järjestää arkiston seulonta, aineiston kirjaaminen ja yli viisi vuotta vanhan aineiston luovuttaminen Kansan Arkiston säilytettäväksi ja tutkijoiden käytettäväksi vielä kuluvan vuoden aikana.

Liittohallitus (LH) kannattaa esitystä muokattuna. Se haluaa päättää itse kuinka vanhat arkistot luovutettaisiin, kenellä olisi oikeus niitä käyttää ja että luovutus tapahtuisi viimeistään vuonna 2009.

2. Tauno Lehtonen 28.4.2008: Kustannus Oy Vapaa Ajattelija Ab

Esitetään, että liitto yhtiön pääosakkaana lakkauttaisi yhtiön liiketoiminnan kokonaan tai määrääjäksi ja huolehtisi, että yhtiön nimi ja osake-enemmistö säilyy liiton hallinnassa.

LH kannattaa esitystä. LH kirjoittaa, että yhtiön julkaisemien tuotteiden painosmäärät olisivat jääneet kannattavuusrajan alapuolelle. Tässä LH puhuu viime vuosien tyrimisestä, johon monet LH:n jäsenet itse ovat osallistuneet. Aivan viime vuosina ei ole mitään julkaistukaan. Aiemmin yhtiö tuotti voittoakin. Edelleen LH sanoo, että kaikki toimivat ihmiset olisivat vaihtuneet tiuhaan tahtiin. Tässäkin LH puhuu vain viime vuosien heikosta yhtiön hoidosta, johon monet LH:n jäsenet ovat itse syyäpäitä. LH on valmis lyömään hanskat tiskiinkin, koska sillä ei ole kykyä kehittää yhtiötä.

3. Tauno Lehtonen 28.4.2008: Juhlapuhujapalvelut

Esitetään, että yhteistyösopimusta liiton ja Prometheus-seremoniat Oy:n kanssa ei jatketa sopimuksen päättyessä 1.1.2010, ettei yhtiön puhujille tai muun ohjelman suorittajille makseta palkkioita eikä kulukorvauksia 1.7.2008 jälkeen ja että liitto panostaa oman puhujaverkoston luomiseen.

LH ei kannata esitystä. Se esittää esityksen yhteistyösopimusta koskevan osan hylkäämistä, mainitun yhtiön puhujia ja muun ohjelman suorittajia koskevan maksuesityksen hylkäämistä eikä kannata liiton oman puhujaverkoston luomista.

4. *Tauno Lehtonen 27.4.2008: Henkilövalinnat*

Esitetään valittavaksi liittohallituksen varsinaisiksi jäseniksi Anneli Laakkonen (Kotkan yhdistys), Pertti Periniva (Kemin yhdistys), Martti Vaattovaara (Luoteis-Lapin yhdistys), Sirkka Salonen (Nokian yhdistys), Erkki Hohenthal (Karkkilan yhdistys) ja Kari Hanka (Raision yhdistys) sekä liittovaltuustoon Kaarina Pistokoski-Tikkala (Kemin yhdistys), Aki Räisänen (Kainuun yhdistys), Jorma Snellman (Karkkilan yhdistys), Paula Kauppila (Keski-Suomen yhdistys), Kari Mänttari (Kotkan yhdistys) ja Janne Vainio (Helsingin yliopiston yhdistys).

5. *Turun Vapaa-ajattelijat ry 16.4.2008: Oikeutta ja turvaa*

Esitetään verkoston luomista, joka auttaisi jäseniä oikeusturvakysymyksissä.

LH kannattaa esitystä periaatteessa.

6. *Turun Vapaa-ajattelijat ry 16.4.2008: Sääntömuutosesitys, 8 § kohdat 6 ja 7*

Esitetään, että puheenjohtajan ja pääsihteerin valinnan jälkeen, liittohallitukseen valittaisiin vähintään seitsemän ja enintään yksitoista jäsentä (nyt seitsemän jäsentä) ja että liittovaltuustoon valittaisiin puheenjohtajan lisäksi vähintään kymmenen ja enintään neljätoista jäsentä (nyt kymmenen).

LH ei kannata esitystä. LH:n mielestä hallituksessa on nyt yhdeksän jäsentä.

7. *Turun Vapaa-ajattelijat ry 16.4.2008: Sääntömuutosesitys, 7 § kohta 4*

Esitetään ylimääräisen liittokokouksen (YLK) pitämistä, jos varsinainen liittokokous (VLK) on niin päättänyt. YLK:n osalta määräajat olisivat kolmasosan VLK:n määräaikoja lyhyemmät. Kiireellisissä tapauksissa liittovaltuusto voi päättää, että YLK:ssa ovat edustajina edellisen VLK:n edustajat. YLK:n kokouskutsu on lähetettävä vähintään kaksi viikkoa ennen kokousta.

LH kannattaa esitystä osittain. Sen mielestä esitetyt määräajat ovat liian lyhyitä. Lisäksi jäsenyhdistysten on saatava valita edustajansa myös YLK:een.

LH:n oma ehdotus on, että YLK voitaisiin kutsua koolle silloinkin, kun hallitus katsoo siihen olevan aihetta. Kokouskutsun määräajaksi LH ehdottaa YLK:n osalta 30 päivää ja edustajien ilmoittamisen määräajaksi viikkoa. Esitysten teon määräaikaan LH ei ehdota muutoksia, joten ne tulisi jättää 45 päivää ennen YLK:sta, 15 päivää ennen kuin kokouskutsu on julkaistu.

8. *Turun Vapaa-ajattelijat ry 16.4.2008: Muutoksia ja selvennyksiä sääntöihin*

Esitetään, että liittovaltuusto kokoontuisi vähintään kaksi kertaa vuodessa, huhti-toukokuun aikana ja syys-marraskuun aikana. Kevätkokous käsittelisi edellisen vuoden tilinpäätöksen ja päättäisi vastuuvapauden myöntämisestä.

LH kannattaa esitystä.

9. *Turun Vapaa-ajattelijat ry 16.4.2008: Sääntömuutosesitys, 6 §*

Esitetään 6 §:n otsikon muuttamista muotoon ”Jäsenmaksut ja jäsen selvitys” sekä liittomaksujen tilityksen määräajan muuttamista kaksi kuukautta varhaisemmaksi kuin nyt eli 30.11. mennessä.

LH ei kannata esitystä paitsi otsikon muuttamista se kannattaa.

10. Turun Vapaa-ajattelijat ry 16.4.2008: Henkilövalinnat

Esitetään Tauno Lehtosen valitsemista liittokokouksen puheenjohtajistoon ja Heljä Pekkalinin valitsemista kokouksen pöytäkirjan kokoavaksi sihteeriksi.

11. Turun Vapaa-ajattelijat ry 26.3.2008: Liiton puheenjohtajan valinta

Esitetään Jussi K. Niemelän valitsemista liiton puheenjohtajaksi.

12. Turun Vapaa-ajattelijat ry 16.4.2008: Jäsenmaksujen kanto

Esitetään kaksi mallia. Mallin 1 mukaan jäsenmaksukanto säilyy jäsenyhdistyksillä, jotka tilittävät vuosittain liitolle liittomaksun, mutta Vapaa Ajattelija –lehti muutetaan tilauspohjaiseksi ja tilausmaksut perii liitto.

Malli 2. Liitto perii jäsenmaksut jäsenyhdistysten jäseniltä kahdesti vuodessa, alku- ja loppuvuodesta. Sen jälkeen liitto palauttaa kerätyistä maksuista osan jäsenyhdistyksille. Jäsenmaksun ja palautettavan osuuden suuruuden päättää vuosittain liittovaltuusto.

Jäsenyhdistykset voivat kantaa jäseniltään ylimääräisiä jäsenmaksuja.

Esitetään, että liittohallitus tutkii mahdollisuuksia siirtyä uuteen jäsenmaksujen kantotapaan ja antaa asiasta lausuntonsa liittovaltuustolle syksyllä 2009, jonka jälkeen jäsenyhdistykset saavat lausua asiasta. Kantotapa muuttuisi vasta vuoden 2011 liittokokouksen jälkeen.

LH kannattaa ehdotuksen mallia 2, mutta jäsenyhdistyksiä ei voida velvoittaa hyväksymään mallia, vaan kyseessä olisi vain liiton tarjoama malli jäsenyhdistyksille.

13. Lahden Vapaa-ajattelijat ry 8.4.2008: Kappelien käyttö

Esitetään vaikutettavan niin, että seurakunnat joutuisivat luovuttamaan kappelinsa hautaus tilaisuuksissa myös seurakuntaan kuulumattomien käyttöön ilman, että pappi on läsnä tilaisuudessa.

LH sanoo asian vaativan lisäselvityksiä ennen päätöksentekoa.

14. Lahden Vapaa-ajattelijat ry 9.4.2008: Liittovaltuustoehdokkaat

Ilmoitetaan yhdistyksen valinneen ehdokkaikseen liittovaltuuston varsinaiseksi jäseneksi Reijo Taipaleen ja varajäseneksi Rauno Toimisen.

Jostakin syystä tämä asiakirja on katsottu esitykseksi, vaikka se on ilmoitus.

15. Kotkan Vapaa-ajattelijat ry ja Pohjois-Kymen Vapaa-ajattelijat ry 23.4.2008: Liittomaksun alentaminen

Esitetään liittomaksun suuruudeksi esimerkiksi 6-8 euroa.

LH ei kannata esitystä.

16. Kotkan Vapaa-ajattelijat ry 10.4.2008: Liiton jäsenyhdistyksen mallisääntöjen muutosesitys, 2, 3, 4, 5, 6 ja 10 §:t

Esitetään, että

2 §:ssä sana ”todellisuuskäsityksen” korvataan ilmauksella ”tieteellisen maailman katsomuksen leviämistä”;

3 §:ssä ensimmäisen virkkeen loppuun lisätään ”Hän voi olla myös ulkomaalainen.”;

4 §:ssä korvataan sanat ”kirjallisesti hallitukselle tai sen puheenjohtajalle” ilmauksella ”luotettavasti puhelimitse tai henkilökohtaisesti yhdistyksen toimistoon”;

4 §:n a)-kohdassa poistetaan sana ”erääntyneen”;

4 §:n b)-kohdassa lisätään sanan ”rikkoo” jälkeen sanat ”liiton tai”;

5 §:ssä lisätään toiseksi viimeisen kohdan jälkeen uusi kohta, vanhan mallisäännön kohta 6;

6 §:ssä korvataan kohdan d) sana ”-suunnitelmista” muotoon ”tulo- ja menoarvio esityksistä”;

10 §:ssä muutetaan tekstiä siten, että hallitus päättää koollekutsumistavasta aina silloin kun se on mahdollista.

LH kannattaa esitystä, mutta ei halua, että asiaa käsitellään liittokokouksessa, vaan haluaa antaa korjausten tekemisen tulevalle liittohallitukselle.

17. Kemin Vapaa-ajattelijat ry 24.4.2008: Mallilahjakirja ja testamenttipohja

Esitetään liittohallituksen valmisteltavaksi mallilahjakirja ja testamenttipohja yhdistyksen valmistelemien mallien pohjalta. Asiakirjat tulisi julkaista myös Vapaa Ajattelijassa ja sekä liiton että jäsenyhdistysten kotisivuilla.

LH kannattaa esitystä.

18. Länsi-Uudenmaan ateistit ry 1.1.2008: Hautausmaat maakuntakeskuksiin

Esitetään julkisin varoin ylläpidetyn, tunnustuksettoman, hautausmaan saamista ainakin jokaiseen maakuntakeskukseen. Lisäksi esitetään, ettei yhteiskunnan tule ottaa ylläpidettäväkseen mitään kirkon tai muun katsomusryhmän omistamaa hautausmaata eikä tukea rahallisesti sellaisen ylläpitoa.

LH kannattaa esitystä osittain. LH kiistää sen, että ”uskontokunnan kulttialueena” ollut hautausmaa olisi jotenkin soveltumaton ateistien hautausmaaksi. Se katsoo, että valtiokirkkoja purettaessa, niiden omaisuus ei välttämättä jäisi kokonaan niille itselleen, vaan osa siirtyisi esim. kunnille ja kuntien ylläpidettäväksi. Muutoin LH tukee esityksen periaatelinjausta. LH haluaa yksityisetkin hautausmaat yhteiskunnan tuen piiriin ja katsoo, että yhdenvertaisuus toteutuisi näin.

19. Helsingin yliopiston vapaa-ajattelijayhdistys Prometheus ry 21.4.2008: Ns. Ruotsin mallin mukaisen uskontotiedon torjuminen

Esitetään periaatekannanottoa, jonka mukaan liitto vastustaa kaikille yhteistä uskontotietoppiainetta tai muuta kaikille yhteistä katsomus- tai etiikka-ainetta eli ns. Ruotsin mallia.

LH kannattaa esitystä. LH:n mukaan ennen elämäkatsomustietoa ”kaikille uskonnonopetuksesta vapautetuille opetettiin uskontojen historiaa ja siveysoppia”.

Näin ei ollut, vaan tätä opetusta oli tarjolla vain hyvin harvoissa, suurten kaupunkien kouluissa. Edes pienempien kaupunkien hyvin suurissakaan kouluissa tätä opetusta ei annettu, vaan uskonnonopetuksesta vapautetut oppilaat saivat vapaatunteja.

Luonnos Kulttuuriohjelman päivittämiseksi

Pumakaan sisältyy myös 15,5 sivun mittainen Kulttuuriohjelmaluonnos.

Miksi luonnos on lähetetty edustajille? Onko se liittohallituksen esitys päivitetyksi liiton Kulttuuriohjelmaksi? Miksei luonnoksessa ole mainittu mitä kohtia Kulttuuriohjelmasta esitetään poistettaviksi tai muutettaviksi ja mitä kohtia lisättäviksi? Miksi tällaisen periaateohjelman uudistaminen ei ole ollut jäsenyhdistysten käsiteltävänä?

Kulttuuriohjelman syntyhistoria

Kun Kulttuuriohjelma aikanaan kirjoitettiin, elettiin lama-aikaa. Vapaa Ajattelijan päätoimittaja Teuvo Pykönen kirjoitti lehdessä: ”Kaikki tietävät missä Suomi makaa. Yleinen alistumismieliala vallitsee. Uudet aloitteet ovat säästämistä, supistamista, lopettamista. Tukahduttaminen on käynnissä. Aprillipiloja ei enää erota hallitsevien esityksistä. Alamainen kokee alamaisuutensa. Masentavaa!” (VAJ 1992:5, 131). Lama ei kuitenkaan nujertanut liittoa, eikä sen silloisia johtohahmoja.

Kulttuuriohjelman laativat liiton silloinen pääsihteeri Kari Saari ja tämän kirjoittaja. Sen käsittelyyn varattiin runsaasti aikaa. Jäsenyhdistykset ja kaikki muutkin lähettivät palautetta ja se myös otettiin huomioon. Kulttuuriohjelman luonnos julkaistiin Vapaa Ajattelijassa (VAJ 1992:5, s. 133-144). Numeron ilmestymispäiväksi on merkitty 30.11.1992.

Pykönen lähetti luonnoksen matkaan pääkirjoituksessaan näin: ””Kulttuuriohjelman” ympärille voi jokainen vapaa-ajattelijä liittyä. Ei jokaisesta pilkun paikasta ja korostuksesta tarvitse olla yhtä mieltä. Pääasia on suuri linja ja yhdistävät tekijät. Näin jatkamme erilaisina yksilöinä yhdessä. Suvaitsevaisuushan on humanismin lähtökohtia.”

Kulttuuriohjelma hyväksyttiin liiton XIX liittokokouksessa Lahdessa 12.-13.6.1993. Kustannus Oy Vapaa Ajattelija Ab julkaisi ohjelman seuraavana vuonna B5-kokoisena, 21-sivuisena vihkosena.

Miksi tällainen kiire?

Ei tunnu hyvältä, että tällaista periaateohjelmaa lähdetään uudistamaan kiireellä, vain liittohallituksen laatiman luonnoksen ja esityksen pohjalta, jonka edustajat saivat vähän yli kaksi viikkoa ennen liittokokousta.

Edustajille lähetetty luonnos on sekin moitittava. Vaikka vanhaa tekstiä on poistettu ja muokattu sekä uutta tekstiä lisätty, luonnoksesta tämä ei käy ilmi. Alkuperäisen tekstin korostukset on nekin hävitetty.

Kulttuuriohjelma tarvitsee tarkistusta. Ehdotukseni on, että luonnoksesta laaditaan versio, jossa poistettaviksi, muutettaviksi ja lisättäviksi ehdotetut kohdat merkitään niin, että ne erottuvat nykyisin voimassa olevasta Kulttuuriohjelmasta ja tämä luonnos lähetetään jäsenyhdistysten käsiteltäväksi.

Säännöt

Viimeksi liiton sääntöjä muutettiin edellisessä liittokokouksessa vuonna 2005. On valitettavaa, että sääntöihin jäi useita oikeakielisyyttä ja oikeinkirjoitusta koskevia virheitä. Juuri sääntöjen kohdalla laadun pitäisi olla korkea.

Pelkästään tällaisten virheiden takia sääntömuutoksia ei kuitenkaan kannata tehdä liittokokouksessa.

Pumakassa yhdeksänsivuiset säännöt oli monistettu jostakin kahteen kertaan (?).

Liittohallitus: äänivaltaa lisää suurille yhdistyksille

Mutta myös muita, melko vähäisiä sääntömuutosesityksiä on tehty. Ainoa merkittävä muutosesitys tulee liittohallitukselta. Siinä vallanjakoa esitetään muutettavaksi suurten yhdistysten hyväksi. Kun nykyisin jäsenyhdistykset saavat lähettää yhden äänivaltaisen liittokokousedustajan alkavaa sataa, jäsenmaksunsa maksanutta jäsentä kohti, liittohallitus esittää, että edustajan saisi lähettää jo kultakin alkavalta 50 maksaneelta jäseneltä.

Lisäksi hallitus esittää suurten yhdistysten äänivaltaleikkurin muuttamista enintään kuudesta edustajasta enintään seitsemään edustajaan.

Vuoden 2007 jäsentilaston (ks. tarkemmin <http://www.ateistit.fi/uutiset/uuti214.pdf>) mukaan viisi yhdistystä liiton 27 yhdistyksestä saisi oikeuden lähettää lisää edustajia. Helsingin ja Karkkilan yhdistykset saivat kolme lisäedustajaa, Tampereen yhdistys kaksi lisäedustajaa ja Kemin sekä Turun yhdistys kumpikin yhden lisäedustajan.

Vuoden 2007 jäsenmäärien mukaan jäsenyhdistyksillä on oikeus lähettää yhteensä 34 edustajaa. Näistä Helsingin, Karkkilan ja Tampereen yhdistysten yhteinen edustajamäärä on kymmenen eli ääniosuus on 29,4 prosenttia.

Mikäli hallituksen esitys hyväksyttäisiin, edustajien lähettämisoikeus kasvaisi 44 edustajaan, joista em. kolmen suuren yhdistyksen edustajia olisi yhteensä 18. Ääniosuus kasvaisi 40,9 prosenttiin.

Hyväksyvätkö liiton 24 muuta yhdistystä oman suhteellisen äänivaltansa heikentämisen vai eivät?

Koska ateistisiipi menestyi tavattoman huonosti vuoden 2005 liittokokouksessa, kukkosmieliset voimat saivat hyvin vahvan aseman erityisesti nykyisessä liittohallituksessa. Vallankeskityksen kaikki haitalliset seuraukset ovat nyt kaikkien nähtävissä.

Tulevaan liittokokoukseen on tulossa tämän tiedon mukaan 31 edustajaa. Hallituksen sääntömuutosehdotuksen torjumiseen riittää 1/3 annetuista äänistä eli 11 ääntä.

Toimintakertomus vuodelta 2007

Noin seitsensivuinen kertomus vuodelta 2007 antaa perustietoja kuluneelta toimintakaudelta. Kirkostaeroamisen kasvu 37 879 henkilöön on tärkein myönteinen tekijä vuoden sadossa. Eroakirkosta.fi-palvelua ylläpiti Tampereen vapaa-ajattelijat ry. Erovirta sen kautta oli 32 418 henkeä eli 85,6 % koko virrasta.

Nykyhallinto järjestää paljon kokouksia, jotka syövät liiton varoja. Tämä on ristiriidassa sen kanssa, että etenkin tamperelaiset hallituksen jäsenet ovat halunneet siirtää toimintaa yhä enemmän Internetiin.

Liittovaltuuston kokouksia oli peräti kolme. Toimintakertomusluonnos mainitsee virheellisesti, että 21.4.2007 pidetty kokous olisi ollut sääntömääräinen kokous.

Liittohallituksen kokouksia oli paljon, yhdeksän. Ehkei luku sisällä sähköpostikokouksia, koska ainakin 12.4.2007 pidettyä sähköpostikokousta ei mainita. Hallituksen jäsenten pitäisi tehdä läksyt kotonaan, valmistella asiat huolellisemmin ja vähentää kokousten määrää 4-6 kokoukseen vuodessa.

Taloudesta annetaan joitakin suhdelukuja. Vuokrat muodostivat 39 % liiton tuloista (2002: kaikki sijoitustuotot (vähäisiä muitakin kuin vuokratuloja) 28,4 %), valtionavut 36 % (2002: 23,7 %) ja liittomaksut 20 % (2002: 22,4 %). Luvut kertovat, että vuokratulot ovat liiton talouden selkäranka, liitto on yhä riippuvaisempi valtionavustuksista ja liittomaksujen suhteellinen osuus tuloista laskee hiljalleen.

Suurimmat menoerät olivat palkat sivukuluineen 35 % (2002: vain välittömät palkkamenot 25,6 %), Vapaa Ajattelija –lehti 23 %, toimiston ylläpito 14 % ja kokouskulut matkoineen 12 %. 70-vuotisjuhlan kulut olivat 7 % toimintavuoden menoista.

Liitto koetti löytää itselleen ”edustavammat ja suuremmat tilat”. Tulosta ei tullut. Isompien toimitilojen hankkiminen on tarpeetonta toiminnan supistuttua ja muutenkin ristiriidassa sen kanssa, että toimintaa siirretään enemmän Internetiin.

Liittoa pyydettiin raaka-aineeksi puolustusvaliokuntaan ja seminaariin. Jostain syystä liittohallitus on tällaisesta kovin imarreltu, vaikka tuloksia ei saatu aikaan. Liitto on keskustelija, ei vaikuttaja.

Omaa juhlapuhujatoimintaa ei ollut. Liitto välitti puhujatoimeksiannot Prometheus-seremoniat Oy:lle ja jäsenistölle levitettiin yhtiön mainoksia.

Ansiomerkkien (14 kultaista, 8 hopeista) saajia mainitaan 22. Luettelossa on ainakin kaksi nimivirhettä; huolellisuus puuttuu.

Tavoitteet ja strategia liittokokouskaudelle 2008-2011

Liiton sääntöjen (8 §, 4. kohta) mukaan varsinaisen liittokokouksen tehtävänä on hyväksyä ”liiton tavoitteet ja strategia seuraavaksi liittokokouskaudeksi”. Tämä lienee sama tai samansuuntainen asiakirja kuin toimintasuunnitelma, jota säännöt eivät enää vaadi laadittavaksi.

Pumaka sisältää noin kolmesivuisen asiakirjan tavoitteista ja strategiasta (edempänä TS-asiakirja, TS). Se on sijoitettu pumakaan ennen viime vuoden toimintakertomusta.

TS-asiakirja sanoo, että liitto tuo *tavoitteitaan* julki tiedotusvälineissä ja se on erityisesti liittohallituksen tiedotussihteerin tehtävänä.

Tavoitteet on kuitenkin jo kerrottu ainakin liiton säännöissä ja Kulttuuriohjelmassa. Olisi tärkeämpää tiedottaa siitä mitä liitto *tekee* ja on *saa aikaan*. Tällaista tiedottamista on kovin vähän tai sitten tekoja ja aikaansaannoksia on vähän.

TS:ssa kerrotaan liiton julkaisevan lehtiä, kirjoja ja muita painotuotteita sekä muutakin materiaalia.

Kirjoja liitto ei ole julkaissut vuosikymmeniin. Julkaisutoimintaa varten on olemassa ensimmäistä kertaa Kotkan liittokokouksessa 14.6.1981 perustettu Kustannus Oy Vapaa Ajattelijat Ab, mutta sen toiminnan liittohallitus on enemmistöosakkaana ajanut alas. Liiton edustajan valitsema yhtiön hallitus on toiminut viranomaistenkin mielestä huolimattomasti ja moitittavasti (ks. tarkemmin <http://www.ateistit.fi/uutiset/uuti230.pdf>).

Liittohallitus esittää aloitettavaksi Vapaa Ajattelijat –lehden ilmoitushankinnan tavoitteena, että vuonna 2011 ilmoituksilla ”katetaan vähintään puolet lehden kuluista”.

Tällaisia ilmoituksia on takavuosina joskus pyritty hankkimaan ja muutamia maksullisia ilmoituksia on saatukin. Ainakin Puuliitto (Puu- ja erityisalojen liitto) on ostanut ilmoitustilaa Vapaa Ajattelijasta. Ilmoitushankinta on vaativa tehtävä. Ainakaan nykyhallituksen jäsenet eivät kykene saamaan sitä kukoistamaan.

Sitten esitetään koottavaksi valtakunnallinen (juhla)puhujarekisteri ja halutaan kehittää puhujien yhteistyötä Prometheus-seremoniat Oy:n kanssa.

Mainittu yhtiö on tärkeä juonne liiton hajottamisessa. Useat jäsenyhdistykset eivät halua olla missään tekemisissä yhtiön kanssa. Jäsenyhdistysten oman puhujatoiminnan kehittäminen on tietysti kannatettava asia.

TS-asiakirjassa esitetään ”kaiken uskontokunnille jaettavan valtionavun tai muun yhteiskunnallisen tuen lopettamista”.

Tämä ei liene realistinen tavoite ainakaan, jos liitto itse edelleen hakee ja vastaanottaa avustuksia valtiolta. Vapaa-ajattelijain liitossa esiin nousseet lahkopiirteet vievät sitä yhä enemmän samaan suuntaan missä uskonlahkot toimivat.

Veronmaksajien kannalta vahingollinen tavoite on vaatia ”hautausmaiden siirtämistä kunnille”. Kirkkojen ja muiden uskonnollisten yhdyskuntien tulisi päinvastoin saada jatkaa hautausmaaintansa, mutta tietysti asiakkailta perityillä maksuilla, ei veronmaksajain varoin. Sen sijaan uusien kunnallisten hautausmaiden perustamistavoite on kannatettava. Tulevaisuudessa niistä pitäisi muodostua maallinen vaihtoehto kristillisille hautausmaille.

Epäselvimät ja epäilyttävimmät TS:n esitykset koskevat liiton omaisuutta. Niissä esitetään, että testamenttilahjoitusten ja muun omaisuuden tuotoilla ”voidaan rahoittaa kaikki tarpeellinen toiminta, jonka rahoittamiseen ei muilta tahoilta saada avustuksia”. Tämän tarkoituksena on saada hyväksyntä hallituksen harjoittamalle, ainakin yhtä suurta rahastoa koskevalle, varainkäytölle ja kirjanpidolle. Hallitus on nimittäin käyttänyt testamenttivarjoja testamenttien tekijäin antamien määräysten vastaisesti. Hallitus on alentanut omavaltaisesti rahastointiastetta ja kuluttanut testamenttivarjoista muodostettujen rahastojen tuottoja kaikenlaisiin liiton muihin kuluihin. (Ks. tarkemmin <http://www.ateistit.fi/uutiset/uuti67.html> ja <http://www.ateistit.fi/uutiset/uuti92.html>.)

Liittokokouksen ei pidä hyväksyä tällaista esitystä. Jo nykyinen varojen väärinkäyttö on vienyt liiton maineen, eikä liitto ole saanut ainoatakaan testamenttia tai suurempaa lahjoitusta vuoden 2001

jälkeen. Liiton maineen tuhoaminen on niin vakava asia, että sitä ei voida korjata yhdessä liittokokouskaudessa, jos koskaan.

Liitto haluaa muutenkin sotkeutua jäsenyhdistysten hautausmaiden hallintoasioihin. TS esittää, että liitto ”varaa testamenttirahastoidensa pääomasta riittävän osuuden vapaa-ajattelijayhdistysten hautausmaiden varoiksi”. ”Tällaista rahastointia uusi hautaustoimilaki edellyttää kaikilta yhteisöjen hautausmailta.”

Tällaista rahastointipakkoa ei ole hautaustoimilaissa (6.6.2003/457). Esitys näyttää liiton rahastojen kaappausyritykseltä.

Liiton tehtävänä ei ole varata mitään osuutta testamenttirahastoistaan hautausmaita ylläpitäville jäsenyhdistyksille. Sen tehtävänä on hakemuksesta myöntää harkinnanvaraisia avustuksia hautausmaiden sekä hautojen hoitoon ja LH ratkaisee nämä hakemukset. Myös muiden kuin jäsenyhdistysten uskonottomien hautausmaiden ylläpitäjät voivat hakea ja saada näitä avustuksia.

Testamentin tekijät määräsivät varoja käytettäväksi vapaa-ajattelijoiden hautojen hoitoon, joten myös yksittäisten vapaa-ajattelijoiden hautojen hoito voi tulla avustuksen piiriin, vaikka hauta ei sijaitsi edes uskonottomalla hautausmaalla.

LH on toiminut moitittavasti, kun se on päästänyt väärää tietoa hallituksen edustajille lähettämään esitykseen.

Kimmo Sundström
Länsi-Uudenmaan ateistit ry:n liittokokousedustaja

P.S. Liiton jäsenyhdistyksen nykyinen mallisääntö on tässä.

Vapaa-ajattelijain liiton jäsenyhdistyksen

SÄÄNNÖT

1 § Yhdistyksen nimi ja kotipaikka

Yhdistyksen nimi on NN:n vapaa-ajattelijat ry ja sen kotipaikka on N.

2 § Tarkoitus ja toiminnan laatu

Yhdistyksen tarkoituksena on koota vapaa-ajatuksellisen maailmankatsomuksen omaavat ja uskontokuntiin kuulumattomat henkilöt yhdistyksen jäsenyyteen toimimaan yhteiskunnallisen ja oikeudellisen asemansa parantamiseksi. Se on poliittisesti sitoutumaton ja ajaa uskonottomien etuja, oikeuksia ja oikeusturvaa sekä edistää uskonottoman todellisuuskäsityksen leviämistä. Yhdistys on Vapaa-ajattelijain liitto ry:n jäsen.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys järjestää kokouksia, juhlia, puhe- ja esitelmätilaisuuksia, kustantaa ja levittää lehtiä sekä muita julkaisuja, jotka edistävät ja tukevat yhdistyksen tarkoitusta. Yhdistys neuvoo uskontokuntiin kuulumattomia henkilöitä avioliittojen solmimisessa, nimenantotilaisuuksien järjestämisessä, hautausmenojen suorittamisessa, hautapaikkojen hankkimisessa, sekä muissa samanlaisissa yhdistyksen toimintamuotoihin soveltuvissa kysymyksissä. Yhdistys voi omistaa hautausmaan. Yhdistys valvoo uskontokuntiin kuulumattomien jäsentensä oikeuksien toteutumista.

Toimintansa tukemiseksi yhdistys voi omistaa ja hallita kiinteätä ja irtainta omaisuutta, sekä sellaisia maa- ja vesialueita, joiden käyttö tukee yhdistyksen toiminnan tarkoitusta. Yhdistys voi myös vastaanottaa lahjoituksia ja testamentteja, toimeenpanna arpajaisia ja myyjäisiä. Tarvittaessa yhdistys hankkii toimintaansa varten asianomaiset luvat. Yhdistys voi kuulua toimintansa tukeviin yhdistyksiin. Päätöksen yhdistyksiin liittymisestä tai niistä eroamisesta tekee yhdistyksen kokous.

3 § Jäsenet

Yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi voi hallitus hyväksyä uskonnollisiin järjestöihin kuulumattoman ja mitään uskontoa tunnustamattoman viisitoista (15) täyttäneen henkilön.

Jäsenet hyväksyy hakemuksesta yhdistyksen hallitus.

4 § Jäsenen eroaminen ja erottaminen

Jäsenellä on oikeus erota yhdistyksestä ilmoittamalla siitä kirjallisesti hallitukselle tai sen puheenjohtajalle taikka ilmoittamalla erosta yhdistyksen kokouksessa merkittäväksi pöytäkirjaan. Jäsen voidaan erottaa yhdistyksestä

- a) jos hän jättänyt erääntyneen jäsenmaksunsa maksamatta
- b) jos hän tahallisesti rikkoo yhdistyksen sääntöjä, tai kieltäytyy noudattamasta hallituksen tai muun päättävän elimen antamia sääntöihin ja päätöksiin perustuvia ohjeita, tai ei täytä säännöissä mainittuja jäsenyyden ehtoja tai muuten toimii yhdistyksen tarkoitusta vastaan
- c) jos hän aiheuttaa yhdistyksen toiminnalle tai maineelle merkittävää vahinkoa käyttäytymällä asiattomasti tai toimimalla omavaltaisesti yhdistyksen nimissä tai edustajana.

Kohdassa a) mainitussa tapauksessa erottamisoikeus on hallituksella. Kohdissa b) ja c) mainituissa tapauksissa päätöksen jäsenen erottamisesta tekee yhdistyksen kokous hallituksen ehdotuksesta. Eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ole oikeutta saada suorittamiaan maksuja takaisin.

5 § Liittymis- ja jäsenmaksu

Jäseniltä perittävän liittymismaksun ja vuotuisen jäsenmaksujen suuruudesta päättää syyskokous. Hallitus on oikeutettu harkintansa mukaan vapauttamaan jäsenen jäsenmaksunsa suorittamisesta tai alentamaan jäsenmaksua kunakin maksukautena erikseen tekemällään päätöksellä (esim. sosiaaliset perusteet, kuten työttömyys, sairaus, työkyvyttömyys tai muu vastaava).

6 § Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluu syyskokouksessa valitut puheenjohtaja ja vähintään neljä (4) tai enintään kymmenen (8) varsinaista jäsentä sekä vähintään kaksi (2) tai enintään neljä (4) varajäsentä.

Hallituksen toimikausi on kalenterivuosi.

Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan sekä ottaa keskuudestaan tai ulkopuoleltaan sihteerin, taloudenhoitajan ja muut tarvittavat toimihenkilöt.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta, kun he katsovat siihen olevan aihetta tai kun vähintään puolet hallituksen jäsenistä sitä vaatii. Hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään puolet sen jäsenistä, puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan luettuna on läsnä. Äänestykset ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

Hallituksen tehtävänä on :

- a) valmistella yhdistyksen kokoukselle esitettävät sääntömääräiset ja mahdolliset muut asiat sekä kutsua yhdistyksen kokoukset koolle ja esitellä asiat kokoukselle
- b) pitää jäsenluetteloa, tehdä jäsenselvitys liitolle viimeistään liittomaksun yhteydessä
- c) tehdä esitys liittokokousedustajista yhdistyksen kokoukselle sekä valvoa yhdistyksen edustajien, toimihenkilöiden ja toimikuntien toimintaa
- d) huolehtia yhdistyksen talouden- ja omaisuudenhoidosta sekä toimintakertomuksista ja -suunnitelmista.

7 § Yhdistyksen nimen kirjoittaminen

Yhdistyksen nimen kirjoittavat puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, jompikumpi heistä yhdessä sihteerin tai taloudenhoitajan kanssa.

8 § Tilikausi ja tilintarkastus

Yhdistyksen tilikausi on kalenterivuosi. Tilinpäätös tarvittavine asiakirjoineen ja hallituksen vuosikertomus on annettava tilintarkastajille viimeistään kolme viikkoa ennen kevätkokousta. Tilintarkastajien tulee antaa kirjallinen lausuntonsa viimeistään kaksi viikkoa ennen kevätkokousta hallitukselle.

9 § Yhdistyksen kokoukset

Yhdistys pitää vuosittain kaksi varsinaista kokousta.

Yhdistyksen kevätkokous pidetään helmi-toukokuussa ja syyskokous loka-joulukuussa hallituksen määräämänä päivänä.

Ylimääräinen kokous pidetään, kun yhdistyksen kokous niin päättää tai kun hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai kun vähintään yksi kymmenesosa (1/10) yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä hallitukselta erityisesti ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii. Kokous on pidettävä kolmenkymmenen (30) vuorokauden kuluessa siitä, kun vaatimus sen pitämisestä on esitetty hallitukselle.

Yhdistyksen kokouksissa on jokaisella jäsenellä yksi ääni. Yhdistyksen kokouksissa ei voi käyttää äänestysvaltakirjaa.

Yhdistyksen kokouksen päätökseksi tulee, ellei säännöissä ole toisin määrätty, se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

10 § Yhdistyksen kokousten koollekutsuminen

Hallituksen on kutsuttava yhdistyksen kokoukset koolle vähintään seitsemän vuorokautta ennen kokousta jäsenille postitetuilla kirjeillä. Kokouskutsussa on mainittava käsiteltäväksi tulevat asiat. Kokouskutsu voidaan vaihtoehtoisesti lähettää sähköpostina niille jäsenille, jotka ovat antaneet siihen luvan ja ilmoittaneet sähköpostiosoitteensa hallitukselle.

11 § Varsinaiset kokoukset

Yhdistyksen kevätkokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1. kokouksen avaus
2. valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja tarvittaessa kaksi ääntenlaskijaa
3. todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. hyväksytään kokouksen työjärjestys

5. esitetään tilinpäätös, vuosikertomus ja tilintarkastajien lausunto
6. päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille vastuuvollisille
7. valitaan toimikunnat
8. käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Yhdistyksen syyskokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1. kokouksen avaus
2. valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja tarvittaessa kaksi ääntenlaskijaa
3. todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. hyväksytään kokouksen työjärjestys
5. vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio
6. päätetään liittymis- ja jäsenmaksujen suuruus seuraavalle kalenterivuodelle
7. päätetään hallituksen jäsenten lukumäärä
8. valitaan yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja ja muut jäsenet
9. päätetään toimihenkilöiden palkkioista
10. valitaan yksi tai kaksi tilintarkastajaa ja heille varatilintarkastajat
11. käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.

12 § Sääntöjen muuttaminen

Näihin sääntöihin voidaan tehdä muutoksia ja lisäyksiä yhdistyksen kokouksessa, jos vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) annetuista äänistä kokouksessa kannattaa sääntöjen muuttamista. Sääntöjen muuttamisesta on ilmoitettava kokouskutsussa

13 § Yhdistyksen purkaminen

Päätös yhdistyksen purkamisesta on tehtävä yhdistyksen kokouksessa vähintään kolmen neljäsosan (3/4) enemmistöllä annetuista äänistä. Kokouskutsussa on mainittava yhdistyksen purkamisesta. Yhdistyksen purkautuessa käytetään yhdistyksen varat yhdistyksen tarkoituksen edistämiseen purkamisesta päättävän kokouksen määräämällä tavalla. Yhdistyksen tullessa lakkautetuksi käytetään sen varat samaan tarkoitukseen."

14 § Saavutetut jäsenoikeudet säilyvät